

Respons

Irak: Grunnskoleutdanningen under Ba'th-regimet

- Var grunnskoleutdanningen obligatorisk under det tidligere Saddam-regimet (helt frem til fallet i 2003)?
- Ble undervisningen holdt på arabisk i områdene som nå omtales som omstridte områder?
- Var det mange som likevel ikke gjennomførte grunnskoleutdanningen? Dersom dette var utbredt, hvor (by/land) eller for hvem var det mer utbredt å ikke fullføre slik utdanning?
- Fikk det at noen droppet ut av skolen konsekvenser for barna eller familiene det gjaldt?

Innledning

Frem til 1991 hadde Irak det antatt beste utdanningssystemet i Midtøsten. Innrullingsprosenten i grunnskolen var svært høy både for gutter og jenter, og andelen med lese- og skrivekyndighet var høyere enn i andre land i regionen (UNESCO 2003). Iran-Irak-krigen (1980-88) og Kuwait-krigen (1990-91) med påfølgende sanksjoner (1990-2003) hadde imidlertid en negativ effekt på irakiske barns skolegang. Fra å ha hatt nær full skoledekning på 80-tallet, sank innrullingsraten utover på 1990-tallet (UNESCO 2003).

Skolesystemet i Irak under Ba'th-regimet besto av en 6-årig barneskole etterfulgt av en 3-årig ungdomsskole og 3-årig videregående skole. Normal skolestart var fra fylte 6 år.

Var grunnskoleutdanningen obligatorisk?

Ba'th-partiet la stor vekt på utdanning, og allerede da de kom til makten i 1968, satte de som mål å bekjempe analfabetisme. På 70-tallet vedtok partiet flere lover for å nå dette målet, bl.a. Free Education Law (1974), som sikret gratis skolegang på alle nivåer, og Compulsory Education Law (1978), som gjorde 6 års skolegang obligatorisk for alle barn (Ministry of Planning and Development Cooperation 2005b).

Ble undervisningen holdt på arabisk i områdene som nå omtales som omstridte områder?

Frem til 1990 ble all undervisning i hele landet gitt på arabisk. Fra 1990 ble så kurdisk undervisningsspråk i Kurdistanregionen (KRI), bortsett fra religionsundervisningen og undervisningen i arabisk språk, som blir gitt på arabisk (UNESCO 2003). I områder med assyriske befolkning i det sentrale Irak fantes det katolske skoler, men disse fikk ikke undervise på assyriske eller arameiske språk¹ (Hanna 1999). Ifølge UNESCO (2003) fantes det imidlertid skoler som underviste på assyriske språk i de områder der det er utbredt. Det er grunn til å tro at dette kun gjaldt skoler i KRI frem til 2003.

Var det mange som ikke gjennomførte grunnskoleutdanningen?

Mens nær alle barn gikk på skolen på 70-tallet og frem til tidlig på 80-tallet, sank innrullingsraten som følge av krigen mot Iran på 80-tallet og krigen mot den internasjonale koalisjonen etter Iraks invasjon av Kuwait i 1990. Som følge av sistnevnte krig, innførte FN i 1990 sanksjoner mot Irak. Sanksjonene vedvarte frem til mai 2003² og svekket Iraks økonomi i betydelig grad.

Med svekket økonomi forvitret grunnlaget for å drive en god skole. Det ble mangel på læremidler og kvalifiserte lærere, da mange av dem enten sluttet på grunn av lave lønninger eller forlot landet (UNESCO 2003). Det ble ikke bygget nye skoler, og de eksisterende ble ikke vedlikeholdt. I henhold til irakisk offentlig statistikk, sank andelen barn innrullert på barneskolen fra 90,8 % i 1990 til 80,3 % i 2000 (IRIN 2013).

En landsdekkende levekårsstudie utført i 2004 viste at over en tredjedel av Iraks befolkning over 15 år ikke hadde fullført barneskolen (22 % hadde ingen skolegang, mens 15 % hadde startet, men ikke fullført barneskolen) (tabell 1). Utdanningsnivået var lavest i Nord, som utgjør den kurdiske selvstyrere regionen. Der hadde 31 % av befolkningen ingen skolegang, og 20 % hadde kun påbegynt, men ikke fullført barneskolen. Andelen uten skolegang var høyere i Dohuk (35 %) enn i Erbil (31 %) og Sulaymaniya (29 %).

Tabell 1. Høyest fullførte skolegang for personer fra 15 år og eldre fordelt på region (%)

Region	Ingen skolegang	Ikke fullført barneskole	Fullført barneskole	Ungdomsskole	Videregående	Høyere utdanning
Sør	24	15	30	12	8	10
Bagdad	13	12	27	18	13	16
Sentral	22	16	31	13	8	9
Nord	31	20	26	11	6	7
Totalt	22	15	29	14	9	11

Kilde: Ministry of Planning and Development Cooperation 2005a

¹ I 1972 vedtok den irakiske regjeringen en lov som anerkjente assyrernes kulturelle rettigheter, inkludert retten til å undervise i arameisk på skoler der majoriteten av elevene hadde dette som morsmål. Denne loven ble imidlertid ikke implementert (Wikipedia 2016).

² Ikke alle sanksjonene ble opphevet ved regimeskiftet i 2003.

Det var store kjønns- og aldersforskjeller i utdanningsnivået. Kvinner og eldre hadde langt lavere utdanningsnivå enn menn og yngre aldersgrupper. Mens 31 % kvinner i 2004 var uten skolegang, gjaldt dette for 13 % av mennene. I tillegg spilte familieinntekt og foreldres utdanningsnivå en rolle for barns skolegang.

Problemene i utdanningssektoren på 1990- og 2000-tallet førte til en nedgang i andelen lese- og skrivekyndige blant unge. Mens 71 % i aldersgruppen 15-24 kunne lese og skrive, gjaldt dette for 75 % i aldersgruppen 25-34 (Ministry of Planning and Development Cooperation 2005a, s. 82). Dohuk kom dårligst ut med kun 45 % lese- og skrivekyndighet i befolkningen som var 15 år og eldre, mens Bagdad kom best ut med 78 %.

Fikk det at noen droppet ut av skolen konsekvenser for barna eller familiene det gjaldt?

Selv om skolen var obligatorisk, ble ikke familier straffet for at barna droppet ut. Fattigdom og manglende interesse for skolen var viktige årsaker til at gutter droppet ut av skolen, mens jenter, spesielt i rurale strøk, ble holdt hjemme på grunn av lang skolevei (Ministry of Planning and Development Cooperation 2005b). Selv om dette er basert på en studie fra 2004, etter at Ba'th-regimet var styrtet, er det grunn til å tro at dette var viktige forklaringsfaktorer på 90-tallet også. Det er mulig skolegangen ble fulgt strengere opp på 70-tallet og de første årene på 80-tallet, før krigen mot Iran begynte å tappe landet for ressurser. Dette finner vi imidlertid ikke noe konkret informasjon om.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- Hanna, G. (1999, 28. oktober). *The Chaldeans/Assyrians Under The Arab Baath Regime of Iraq*. San Diego: Chaldeans Online. Tilgjengelig fra <http://www.chaldeansonline.org/Banipal/English/ghassan3.html> [lastet ned 30. mars 2016]
- IRIN (2013, 26. april). Iraq 10 years on: Schools try to play catch-up. *IRIN*. Tilgjengelig fra <http://www.irinnews.org/report/97928/iraq-10-years-schools-try-play-catch> [lastet ned 29. mars 2016]

Respons Irak: Grunnskoleutdanningen under Ba'th-regimet

- Ministry of Planning and Development Cooperation (2005a). *Iraq Living Conditions Survey 2004 Volume I: Tabulation Report*. Bagdad: Ministry of Planning and Development Cooperation. [Ikke lenger tilgjengelig på internett].
- Ministry of Planning and Development Cooperation (2005b). *Iraq Living Conditions Survey 2004. Volume II: Analytical Report*. Bagdad: Ministry of Planning and Development Cooperation. Tilgjengelig via Fafo http://www.faf.no/~faf/media/com_netsukii/eng-analytical-report.pdf [lastet ned 4. april 2016]
- UNESCO (2003). *Situation Analysis of Education in Iraq 2003*. Paris: UNESCO. Tilgjengelig fra <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001308/130838e.pdf> [lastet ned 28. mars.2016]
- Wikipedia. *Assyrians in Iraq* (sist endret 12. mars 2016). Tilgjengelig fra https://en.wikipedia.org/wiki/Assyrians_in_Iraq [lastet ned 30. mars 2016]

© Landinfo 2016

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.